

Projekt

Projektodawca: Burmistrz Miasta Bielawa
Sporządzający: Ośrodek Pomocy Społecznej w
Bielawie

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ BIELAWY

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXIV/313/2020 Rady Miejskiej Bielawy z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023.

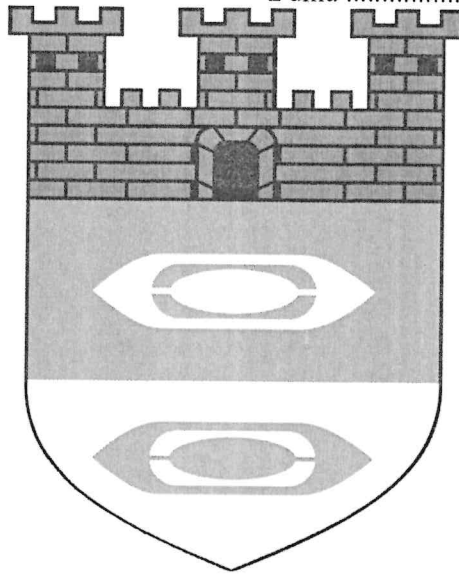
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Bielawa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

RADCA PRAWNY
Liliana Woźny
Liliana Woźny

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej Bielawy
z dnia ..... 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
NA LATA 2024-2030**

Bielawa, dnia 06 grudnia 2023 r.

SPIS TREŚCI:

- I. Wprowadzenie
- II. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Bielawa
- III. Program
  1. Cel główny Programu
  2. Cele szczegółowe, założenia, działania i wskaźniki Programu
  3. Realizatorzy Programu
  4. Adresaci Programu
  5. Podstawy prawne
  6. Źródła finansowania
  7. Oczekiwane efekty
  8. Monitoring i ewaluacja

I. WPROWADZENIE

Przemoc domowa jest zjawiskiem, które – choć odwieczne – dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych skoordynowanych działań zaradczych. Zintegrowanie działań i zasobów różnych jednostek daje szansę podniesienia skuteczności udzielonego wsparcia.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc, podobnie zresztą jak miłość, posiada niezwykłą moc wywierania wpływu na całe funkcjonowanie człowieka, na pracę jego umysłu, na jego procesy emocjonalne, jego świat wewnętrzny. U części osób, które kontaktują się z przemocą, dokonują się ważne, niekorzystne i niestety czasem trwałe zmiany w sposobie i treści myślenia, które utrudniają przeciwstawianie się i przeciwdziałanie przemocy. Takie zmiany w umyśle utrwalają przemoc, utrudniają radzenie sobie z nią. Na tym właśnie polega zniewalanie umysłu przez przemoc.

Najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka jest rodzina, kształtuje ona osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Tradycje, zwyczaje rodzinne mają wpływ nie tylko na model życia rodzinnego, ale przenoszą się na relacje i funkcjonowanie człowieka w innych płaszczyznach życia społecznego. To rodzina powinna swym członkom gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, jego system norm i wartości. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc w rodzinie. Istnieje ustawowa definicja tego zjawiska. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”. Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”.

Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606), zwana dalej **Ustawą** definiuje przemoc, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zgodnie z nowelizacją Ustawy rozbudował się katalog osób doznających przemocy domowej, który obejmuje poniższe osoby:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Przemoc domowa może objawiać się w różnorodny sposób. Jej rodzaje i formy przedstawia poniższa tabela:

Rodzaje przemocy	Formy przemocy
Przemoc fizyczna	bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne
Przemoc psychiczna	izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne
Przemoc seksualna	zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne
Przemoc ekonomiczna	niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej	wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne
Inne	zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne

Przemoc w rodzinie rzadko jest jednorazowym aktem. Najczęściej jest to proces i ma tendencje do powtarzania się. Nie zatrzymana przemoc narasta.

Wyróżnia się trzy następujące po sobie fazy:

I faza – narastania napięcia oraz agresji sprawcy. Każdy drobiazg wywołuje irytację osoby stosującej przemoc, najmniejsza rzecz jest powodem do awantury, sprawca staje się coraz bardziej niebezpieczny, prowokuje kłótnie. Osoba doświadczająca tego stanu stara się opanować sytuację i oddalić zagrożenie. Czasem, nie mogąc wytrzymać napięcia, sama prowokuje spięcie, by wreszcie mieć to za sobą. Następuje wówczas druga faza – gwałtownej przemocy.

II faza – gwałtownej przemocy. Z mało istotnych powodów dochodzi do ataku agresji i rozładowania złości. Osoba doświadczająca przemocy doznaje zranień fizycznych

i psychicznych, znajduje się w stanie szoku. Stara się uspokoić sprawcę i ochronić siebie. Odczuwa przerażenie, złość, bezradność, wstyd, traci ochotę do życia.

III faza – tzw. „miodowego miesiąca”. Tutaj wszystko się zmienia. Gdy partner wyładował już swoją złość i zaczyna sobie zdawać sprawę ze swoich czynów, zmienia zachowanie. Tłumaczy się i usprawiedliwia, ma poczucie winy, okazuje skruchę, przeprasza, obiecuje poprawę, zaczyna okazywać ciepło i miłość, przynosi prezenty. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę oraz w to, że przemoc była jedynie incydentem. W tej fazie osoby doświadczające przemocy najczęściej decydują się na wycofanie skargi na sprawcę. Jednak wkrótce znów zaczyna się faza narastania napięcia i wszystko się powtarza. Z biegiem czasu skraca się długość „miodowego miesiąca”, wydłuża się czas trwania faz poprzednich, a ich dotkliwość jest coraz silniejsza.

U ofiar przemocy domowej, doświadczających zespołu zaburzeń stresu pourazowego i poddawanych intensywnej przemocy psychicznej, często rozwija się tzw. proces wiktylizacji, który zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby. Traci ona podstawowe poczucie bezpieczeństwa i uporządkowania życia, zaufanie do siebie i zaczyna źle o sobie myśleć, pragnie wycofać się z normalnego życia, izoluje się od innych.

U części osób doświadczających przemocy pojawiają się tzw. wtórne zranienia, spowodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia, w tym instytucji powołanych do niesienia pomocy (ignorancja, pomniejszanie problemu, bezradność i in.). Pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek małej umiejętności radzenia sobie z urazami, osoba krzywdzona zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Często też obwinia się i przestaje oczekiwać poprawy sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. Czasem w ostatnim odruchu desperacji podejmuje zamach na swoje życie lub na życie sprawcy przemocy.

Jeżeli ofiara utrwalonej przemocy nie otrzyma pomocy z zewnątrz, jej szanse na wyrwanie się z pułapki i na uratowanie są niewielkie. Dlatego sprawą niezwyklej wagi jest prawidłowe działanie różnych instytucji i organizacji zajmujących się udzielaniem pomocy, aby uniknąć wtórnych zranień osoby doświadczającej przemocy.

Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe i pozostają na całe życie, począwszy od charakteryzującego osoby pokrzywdzone zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo - depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów,

instytucji i organizacji, m.in. placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem niniejszy dokument stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy i pozwala jednocześnie na dokonanie analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Bielawa.

Istotnym elementem programu jest wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Bielawa, zwany **Programem** ma charakter długofalowy, jego działania obejmują lata 2024–2030. Został on opracowany z myślą o stworzeniu interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania i zapobiegania zjawisku przemocy domowej.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą na sprawne działanie służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy, jak również umożliwią pracę z osobami stosującymi przemoc. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, jest ściśle powiązana z innymi obszarami wymagającymi działań ze strony wielu specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie działań i zasobów różnych jednostek daje szansę na podniesienie skuteczności udzielonego wsparcia.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY BIELAWA

Bielawa - miasto i gmina w Polsce, w województwie dolnośląskim, w powiecie dzierzoniowskim. Położona jest na Przedgórzu Sudeckim, u podnóża Gór Sowich. Rozciąga się na przestrzeni 9 km, wzdłuż potoku Bielawica, na wysokości 275–450 m n.p.m. Miasto leży na Dolnym Śląsku.

Według danych GUS z 1 stycznia 2023 r. miasto zamieszkiwały 28 344 osoby (jest to 157 miejsce w kraju).

Diagnozę problemu sporządzono w oparciu o dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

1. Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie,
2. Komisariatu Policji w Bielawie,
3. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielawie,

Analiza problemu przemocy na terenie Gminy Bielawa została oparta o sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2021-2023, sprawozdawczości Zespołu Interdyscyplinarnego, Komisariatu Policji w Bielawie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielawie.

Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” zaobserwować można, iż na przestrzeni lat 2021-2022 na terenie Gminy Bielawa problem zdiagnozowanej przemocy domowej utrzymywał się na tym samym poziomie, jednak z wejściem w życie nowelizacji Ustawy tj. od 22 czerwca 2023 r. widać widoczny wzrost przemocy, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1 - Zestawienie jednostek wszczynających procedurę „Niebieskie Karty” wraz z liczbą założonych „Niebieskich Kart”.

Rok	Policja	Ośrodek Pomocy Społecznej	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Ogółem
2021 r.	51	25	6	0	0	82
2022 r.	45	27	6	3	0	81
do 24.11.2023 r.	60	24	13	0	0	97

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Spośród wszystkich podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieska Karta” dominują procedury wszczęte przez Policję oraz pracowników socjalnych. Wzrasta odsetek procedur wszczynanych przez podmioty uprawnione (pozapolicyjne), choć w dalszym ciągu jest to odsetek relatywnie niski. Do wszczęcia procedur „Niebieskie Karty” najczęściej dochodzi na skutek interwencji Policji oraz w wyniku rozmowy z pracownikiem socjalnym, bądź wywiadu środowiskowego. Coraz częściej procedury zostają wszczęte przez pracowników oświaty bądź Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na przestrzeni lat nadal widoczny jest brak wszczynanych procedur przez przedstawicieli służby zdrowia.

Tabela nr 2 – Liczba osób doznających przemocy

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Łącznie
2021 r.	46	10	33	89
2022 r.	80	11	35	126
do 24.11.2023 r.	60	12	67	139

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Tabela nr 3 – Liczba osób stosujących przemoc

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Łącznie
2021 r.	13	60	0	73
2022 r.	17	90	0	107
do 24.11.2023 r.	19	74	0	93

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Jak wynika z powyższych tabel w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy kobiety i dzieci.

Prezentowane statystyki pokazują, że przemoc jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Krzywdzenie dziecka przez najbliższe osoby, rodziców lub opiekunów jest jednym z największych zagrożeń dla jego rozwoju i bezpieczeństwa. Krzywdzenie dzieci powoduje wymierne negatywne konsekwencje na poziomach indywidualnym i społecznym. Wiele z nich dotyczy zdrowia, zarówno jeszcze w dzieciństwie i młodości, jak i późniejszym życiu.

Pozostaje wiele do zrobienia w obszarze ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Szczególnie ważne wydają się być działania profilaktycznie, takie jak: edukacja dzieci i młodzieży, podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, a także działania w zakresie zmiany świadomości społecznej oraz uwrażliwianie na problem krzywdzenia dzieci. Świadkami przemocy w rodzinie, ale często też osobami doznającymi przemocy są dzieci. Przemoc bez wątpienia destruktywnie wpływa na ich rozwój emocjonalny. Zaburzenia u dzieci przejawiają się w kilku aspektach i dotyczą zarówno psychologicznych, zdrowotnych, jak i fizycznych upośledzeń ich zachowania.

W rodzinach z problemem alkoholowym akty przemocy fizycznej występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Ofiarami przemocy pijanego rodzica częściej są partnerzy, niż dzieci, te są zdecydowanie częściej zaniechane.

W statystykach policyjnych wskazano, że około 60 proc. osób, które stosują przemoc domową, było w czasie interwencji policji w stanie nietrzeźwości. Te statystyki pozwalają postawić diagnozę, że zjawisko uzależnienia łączy się ze zjawiskiem przemocy domowej. Powszechnie wiadomo, że po wypiciu alkoholu ludziom "puszczają hamulce", ludzie przestają się kontrolować bywa, że stają się agresywni (źródło danych: <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/8805983,przemoc-domowa-w-oparach-uzaleznienn.html>).

Tabela nr 3 - Dane procedury, w których sprawcy przemocy w rodzinie znajdowali się pod wpływem alkoholu

2021 r.	2022 r.	do 24.11.2023 r.
50	43	60

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Tabela nr 4 - Formy przemocy w rodzinie

Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą				
	Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna i emocjonalna	Przemoc seksualna	Przemoc ekonomiczna	Zaniedbanie (dzieci)
2021 r.	48	64	0	2	9
2022 r.	73	88	3	15	12
do 24.11.2023 r.	62	74	4	2	8

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Osoby doznające przemocy w większości przypadków nie szukają pomocy w związku z tym, co je spotkało. Zazwyczaj przemoc jest przez członków rodziny ukrywana. Przyczyny takiej sytuacji są różne: przekonanie, że nie dzieje się nic nietypowego; niskie poczucie własnej wartości; pogląd, że „brudy pierze się we własnym domu”; chęć uniknięcia wstydu; lojalność i przywiązanie do osoby dopuszczającej się przemocy; wiara, że podobne sytuacje nie powtórzą się. Na zgłoszenie przypadku przemocy, np. na policję, osoby jej doświadczające często decydują się, gdy przemoc trwa już od wielu lat. Czasami ma to miejsce w momencie, gdy wydarzy się coś drastycznego, trudnego do zaakceptowania, przemoc się zaostrzy. Może to być też moment w życiu osoby doznającej przemocy, w którym poczuje się ona bardziej pewna siebie lub otrzyma wsparcie innych

str. 11

osób”.

Głównym zadaniem profesjonalistów pomagających osobom dotkniętym przemocą domową jest więc *wzmocnienie* tych osób, przekonanie ich, że nie muszą się godzić na przemoc i że same sobie poradzą. Wiele przypadków przemocy w rodzinie zgłaszanych jest przez świadków, np. sąsiadów, wtedy szczególnie trudno jest przekonać osoby doświadczające przemocy, że powinny poszukać pomocy i podjąć kroki zmierzające do zmian.

Na terenie Gminy Bielawa pomimo podejmowanych interwencji, również niewielu sprawców zgłasza się do programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc. Poniżej przedstawiono dane ilościowe z ubiegłych lat dotyczące liczby osób korzystających z pomocy oraz liczby porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy oraz programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc.

Podobnie jak w minionych latach, działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowane były w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie, Punktu Konsultacyjnego, a także Zespołu Interdyscyplinarnego i działających w jego ramach Grup Roboczych. Lokalny system wsparcia dla rodzin z problemem przemocy w Gminie Bielawa dotyczy zatem głównie trzech obszarów:

- pomocy psychologicznej, obejmującej wsparcie emocjonalne i okazanie zrozumienia, wskazanie miejsc schronienia, skierowanie do grupy wsparcia, indywidualne rozmowy z psychologiem,
- pomocy materialnej i socjalnej (konkretne wsparcie finansowe),
- edukacji i interwencji prawnej polegającej na pomocy w przygotowaniu pism procesowych czy wskazaniu możliwych działań prawnych.

Dyżurujący w Punkcie Konsultacyjnym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielawie specjaliści, dzięki swemu wieloletniemu doświadczeniu i wiedzy merytorycznej udzielają pomocy osobom i rodzinom wychodząc naprzeciw problemom przemocy.

Tabela nr 5 – Liczba porad psychologicznych udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego

Liczba osób korzystających z formy wsparcia	2021 r.	2022 r.	do 24.11.2023 r.
	8	14	8

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Tabela nr 6 – Liczba porad prawnych udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego

Liczba osób korzystających z formy wsparcia	2021 r.	2022 r.	do 24.11.2023 r.
	86	58	54

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Niezależnie od podejmowanych interwencji niewiele osób stosujących przemoc zgłasza się do programu korekcyjno – edukacyjnego (patrz poniższa tabela), pomimo, że celem tych działań jest przede wszystkim uświadamianie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania.

Tabela nr 7 – Liczba osób stosujących przemoc skierowanych do programu korekcyjno – edukacyjnego.

Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym	2021 r.	2022 r.	do 24.11.2023 r.
	73	107	55

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielawie

Zjawisko przemocy w rodzinie wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy. Podobnie jak w latach ubiegłych działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowana była w ramach Punktu Konsultacyjnego mieszczącego się przy OPS w Bielawie oraz w ramach wsparcia specjalistów zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielawie m.in. takich jak: pracownik socjalny, psycholog. Dodatkowo z rodzinami tymi pracował dzielnicowy Komisariatu Policji w Bielawie oraz członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielawie.

III. PROGRAM

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Bielawie.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE, ZAŁOŻENIA, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI PROGRAMU

a. cel szczegółowy 1

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:

- poszerzanie wiedzy i świadomości w środowisku lokalnym w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej,
- kampanie informacyjne i edukacyjne, przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym,
- publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia,
- prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- organizowanie szkoleń w zakresie tematyki przemocy domowej dla instytucji pomocowych,
- prowadzenie działań zapobiegających zjawiskom przemocy, poprzez diagnozę, monitorowanie wszelkich problemów zagrażających bezpieczeństwu rodziny i jej członków,
- prowadzenie zajęć i warsztatów mających na celu zaprzestania dalszego stosowania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba lokalnych kampanii społecznych i edukacyjnych,
- liczba odbiorców działań edukacyjnych,
- liczba upowszechnionych informacji dotyczących problemu przemocy,
- liczba prowadzonych działań edukacyjnych służących wzmocnieniu umiejętności opiekuńczych i wychowawczych,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (w tym na zlecenie sądu),
- liczba sprawców przemocy skierowanych i objętych programem korekcyjno – edukacyjnym,
- liczba przyjętych zgłoszeń dotyczących przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,

- liczba rodzin monitorowanych w związku z zagrożeniem przemocą domową,
- liczba osób skierowanych do specjalistów zajmujących się wspieraniem osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

b. cel szczegółowy 2

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej poprzez:

- działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty”,
- wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi oraz monitorowanie działań tych instytucji,
- budowanie skutecznych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej,
- organizowanie i udzielanie dla osób doznających przemocy domowej poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego,
- działanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, m. in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
- monitorowanie prowadzonych programów realizowanych przez instytucje,
- zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób doznających przemocy domowej,
- tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie mieszkań socjalnych/komunalnych z zasobów gminy.

Wskaźniki:

- liczba założonych „Niebieskich Kart”,
- liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji,
- baza podmiotów świadczących pomoc i wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową,
- liczba i rodzaj form pomocy udzielonych ofiarom przemocy w rodzinie,
- liczba osób uczestniczących w Grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej,
- liczba realizowanych programów,
- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- liczba funkcjonujących telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych,

- liczba osób i rodzin, które otrzymały lokal mieszkalny.

c. cel szczegółowy 3

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową poprzez:

- wszelkie oddziaływania przerywające przemoc domową i zapobiegające dalszej przemocy oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań agresywnych, prowadzących do przemocy domowej,
- działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- współdziałanie pomiędzy służbami w zakresie monitorowania osób stosujących przemoc w rodzinie,
- pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla osób stosujących przemoc domową – program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba przekazywanych informacji o miejscach pomocy,
- liczba założonych „Niebieskich Kart”,
- liczba posiedzeń grup roboczych,
- liczba rodzin procedurą NK,
- liczba osób skierowanych do specjalistów zajmujących się sprawami przemocowymi,
- liczba zawiadomień skierowanych do prokuratury i policji o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.

d. cel szczegółowy 4:

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług poprzez:

- wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej z osobami stosującymi przemoc, w formie m. in. superwizji, coachingu, grup wsparcia, szkoleń,
- podnoszenie poziomu wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba działań edukacyjnych i wspierających,
- liczba przeszkolonych osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy objętych działaniami

- wspierającymi,
- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego,
  - liczba przeprowadzonych superwizji.

3. REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Bielawie jest szereg instytucji, które służą wsparciem i pomocą osobą doznającym i stosującym przemoc domową, są to m.in:

- a. Zespół Interdyscyplinarny w Bielawie,
- b. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie,
- c. Komisariat Policji w Bielawie,
- d. Straż Miejska w Bielawie,
- e. Placówki ochrony zdrowia,
- f. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielawie,
- g. Placówki oświatowe,
- h. Sądy,
- i. Prokuratura,
- j. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych w Bielawie,
- k. Organizacje pozarządowe,
- l. Kościoły i związki wyznaniowe.

4. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- a. mieszkańców Gminy Bielawa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- b. osób doznających przemocy domowej,
- c. osób stosujących przemoc domową,
- d. świadków przemocy domowej
- e. służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

5. PODSTAWY PRAWNE

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Są to:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „ Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870), Ustawa z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy Społecznej (t.j. Dz.U z 2023 r. poz. 901),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 172),

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie jest budżet Gminy Bielawa i jednostek organizacyjnych Gminy. Ponadto program może być finansowany z dotacji uzyskanych z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych, środków pozabudżetowych pozyskanych jako dotacje i granty na realizację projektów finansowanych z funduszy europejskich oraz w ramach własnych środków posiadanych przez organizacje pozarządowe realizujące zadania programu i innych.

7. OCZEKIWANE EFEKTY PROGRAMU

- a. zwiększenie świadomości dotyczącej przemocy i możliwości uzyskania wsparcia przez mieszkańców Gminy Bielawa,
- b. zwiększenie umiejętności osób doznających przemocy w zakresie rozpoznawania zachowań przemocowych i wypracowania gotowości do korzystania z oferty pomocowej co zmniejszy zjawisko przemocy domowej,
- c. wzbogacenie dostępności i zasięgu szeroko rozumianej pomocy specjalistycznej, zarówno dla osób zagrożonych, jak i doznających przemocy,
- d. nabycie i utrwalenie nowych, konstruktywnych umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, szczególnie przez osoby stosujące przemoc poprzez wsparcie indywidualne, udział w programach korekcyjno-edukacyjnych i innych zajęciach bądź warsztatach edukacyjnych,
- e. osiągnięcie wyższych kompetencji i umiejętności osób wspierających.

8. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring Programu będzie przeprowadzany w oparciu o gromadzone i analizowane informacje uzyskiwane od realizatorów Programu, a w szczególności danych zebranych przez Zespół Interdyscyplinarny. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w realizacji zadań, która przekazywana będzie Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bielawie. Stały coroczny monitoring Programu ma na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy domowej.

Ewaluacja jako proces, którego zadaniem jest ustalenie skuteczności Programu i stopień osiągnięcia zakładanych celów stanowić będzie faktyczną bazę do ewentualnej weryfikacji podejmowanych działań. Ewaluację umożliwi systematyczne zbieranie i analizowanie pozyskiwanych informacji. Wykorzystane zostaną do tego standardowe kryteria oceny tj. trafność, efektywność, skuteczność i użyteczność.

Program nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielawie
Magdalena Szwej

